

LUNDS
UNIVERSITET

Populismens strömningar i den svenska politiken

En analys av Ny Demokrati och Sverigedemokraterna

Lisa Ahlgren & Josefin Lidung

B- uppsats i Statsvetenskap, 7,5 hp

Statsvetenskapliga institutionen, Lund

Termin: HT-2023

Datum: 2024-01-03

Handledare: Jessica Andersson-Hudson

Sammanfattning

Det politiska klimatet har förändrats både internationellt och nationellt under de senaste decennierna. Populism har varit ett globalt växande fenomen, vilket resulterar i att det finns ett intresse av att studera hur det påverkat den svenska politiken och undersöka om partier har uppvisat populistiska ideal. Därav ämnar denna studien att analysera Ny Demokrati och Sverigedemokraterna. Ny Demokrati var banbrytande genom att vara det första svenska riksdagspartiet som uppvisade populistiska tendenser och även Sverigedemokraternas politik har diskuterats utifrån den populistiska ideologin. Syftet med studien är därmed att analysera om de två partierna har uppvisat populistiska ideal. Genom uppsatsens två frågeställningar: Har det förekommit populistiska ideal inom Ny Demokrati och Sverigedemokraterna? Vilka varianter av populistiska ideal har förekommit inom partierna?

I avsikt att genomföra den komparativa analysen har en idéanalys tillämpats i studien. Metoden har även underbyggts med en idealtypsanalys, med *populism* som idealtyp och fyra konstruerade variabler. Resultatet av studien visar att det finns en variation mellan partierna. Slutsatsen av studien är att Ny Demokrati och Sverigedemokraterna har uppvisat populistiska ideal, i varierande utsträckning utifrån studiens undersökta variabler.

Nyckelord: Populism, Ny Demokrati, Sverigedemokraterna, Idealtypsanalys

Antal ord: 7245

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.2 Syfte och frågeställningar	2
1.2.1 Syfte	2
1.2.2 Frågeställningar	2
2 Teori	3
2.1 Definition av populism	3
2.2 Definition av variabler	4
2.2.1 Folket	4
2.2.2 Ekonomi	4
2.2.3 Anti-etablissemang	5
2.2.4 Invandringspolitik	5
2.3 Tabell 1: Analysschema	6
3 Bakgrund	7
3.1 Ny Demokrati	7
3.2 Sverigedemokraterna	8
4 Metod och material	9
4.1 Avgränsning	9
4.2 Metod	9
4.2.1 Kvalitativ analys	9
4.2.1.1 Idéanalys	10
4.2.2 Idealtypsanalys och operationalisering	10
4.2.3 Reliabilitet	12
4.3 Material	13
5 Empirisk analys	15
5.1 Empirisk analys av Ny Demokratis partiprogram 1991	15
5.1.1 Folket	15
5.1.2 Ekonomi	15
5.1.3 Anti-etablissemang	16
5.1.4 Invandringspolitik	17
5.2 Empirisk analys av Sverigedemokraternas partiprogram 2005	17
5.2.1 Folket	17
5.2.2 Ekonomi	17
5.2.3 Anti-etablissemang	18
5.2.4 Invandringspolitik	18
6 Resultat	20
6.1 Tabell 2: Resultat av idealtypsanalys	20
6.1 Resultat av Ny Demokratis partiprogram 1991	21
6.2 Resultat av Sverigedemokraternas partiprogram 2005	22
6.3 Jämförelse mellan Ny Demokrati och Sverigedemokraterna	24
7 Slutsats och vidare forskning	27
Litteraturförteckning	28

1 Inledning

Under de senaste decennierna har inslag av populism vuxit fram inom de politiska kretsarna. Sverige har inte varit ett undantag, vilket medfört diskussioner om populistiska drag finns inom de svenska politiska partierna och när utvecklingen startade. Att studera populism är därför mycket aktuellt. En viktig förklaring för studiet av ämnet är avsaknaden av den ideologiska kärnan i populism. Populism är en ideologi som förändras av tid och samhällsfenomen, därför finns det ständigt ett intresse av att studera populism och inriktningen högerpopulism (Bengtsson 2009, s. 7). Förändring har skett i det demokratiska systemet, och fler populistiska partier har ökat i väljarstöd, dels inom Sverige och i övriga Europa. Samtidigt har högerpopulismen historiskt varit mer utbredd i Västeuropa och det dröjde fram till 1990-talet innan ett högerpopulistiskt parti äntrade den svenska politiken och det första partiet som klev in i riksdagen var Ny Demokrati. Samtidigt som Sverigedemokraterna också förändrat det politiska klimatet med sin radikal högerpopulistiska karaktär de senaste decennierna (Rydgren 2005, s. 8).

Utifrån ett förändrat klimat i politiken finns ett intresse att studera partier som finns/funnits inom Sveriges politiska kretsar och analysera ifall de uppvisat kännetecknen av populism. Uppsatsen syftar till att studera Sverigedemokraterna och Ny Demokrati, då det har varit två partier som har förändrat den svenska politiken genom att skildra mer radikala inslag. För att undersöka om Sverigedemokraterna och Ny Demokrati har visat på populistiska ideal kommer utvalda partiprogram studeras utifrån en beskrivande idéanalys. I avsikt att se likheter med populism och göra en jämförelse mellan partierna, utgår studien från en idealtypsanalys. Uppsatsen kommer genom idealtypsanalysen undersöka de följande fyra variablerna: *folket*, *ekonomi*, *anti-etablissemang* och *invandringspolitik*.

Studiens avgränsning bidrar till att det är ett historiskt perspektiv och en politisk tillbakablick som uppsatsen präglas av. Uppsatsens empiriska material består av två äldre partiprogram, vilket medför att resultatet av uppsatsen är en skildring av partiernas dåvarande politiska ståndpunkt. Även om Ny Demokrati idag är upplöst, är det viktigt att belysa eftersom Sverigedemokraterna är fortsatt aktiva i den svenska politiken.

1.2 Syfte och frågeställningar

1.2.1 Syfte

I denna studie är syftet att undersöka om det funnits populistiska karaktärsdrag i Ny Demokrati respektive Sverigedemokraterna. Genom att studera partiprogrammen från Ny Demokrati år 1991 och Sverigedemokraterna från 2005. Uppsatsen inkluderar därmed ett jämförande perspektiv mellan de olika partierna, för att se om det finns likheter eller skillnader i drag av populism.

1.2.2 Frågeställningar

Har det förekommit populistiska ideal inom Ny Demokrati och Sverigedemokraterna?

- Vilka varianter av populistiska ideal har förekommit inom partierna?

2 Teori

I detta avsnitt kommer populism och förgreningen högerpopulism att definieras för att ge en förståelse till uppsatsens ideologiska grund. Även de konstruerade variablerna för idealtypsanalysen kommer att definieras nedan. Slutligen presenteras analysens schemat som har tillämpats i studien.

2.1 Definition av populism

Nationalencyklopedin definierar populism som *rörelse eller ideologi som väddar till "folket" som grupp oberoende av någon social klass*. Populism grundar sig i att folket anses vara mindre representerade inom den politiska eliten och att eliten är korrupt. Populismen vill därmed förändra snedfördelningen av makten (Nationalencyklopedin u.å). Ett tydligt karaktärsdrag för populismen är att förändra maktfördelningen i samhället genom att förespråka direktdemokrati. Populismen som ideologi anser att den representativa demokratin inte skildrar den faktiska folkviljan (Rydgren 2005, s. 12).

Ytterligare en tolkning av begreppet kan erhållas av Cas Mudde, som hävdar att populism är en tunn ideologi. Mudde argumenterar för att populismen urskiljer två grupper, den ena gruppen är folket och den andra gruppen beskrivs vara den korrupta eliten.

Populismens grundtanke beskriver han är att skildra den allmänna viljan och vara rösten för folket (Mudde 2022, s. 21, 46).

Christian Andersson gör en liknande tolkning av populism som Cas Mudde, det vill säga att populism är en tunn ideologi. Andersson beskriver att populism är en ideologi som grundar sig främst i andra ideologier för att kunna bevaras. Därmed blir populismen beroende av omständigheterna i samhället, vilket resulterar i en tunn ideologi med avsaknad av kontinuitet (Andersson 2010, s. 273).

Populism anses av Håkan Bengtsson vara en av byggstenarna för högerpopulismens ideologi, dessa ideologier liknar varandra i synen på folket och eliterna och att det finns en underbyggd orättvisa i etablissemangen. Specifikt för högerpopulism är dock idén om att eliterna undanhåller information från folket (Bengtsson 2009, s. 52). Högerpopulismen grundar sig i att människor inte upplever delaktighet inom politiska sfären och att det som avviker från den inhemska kulturen anses skrämmande och nästintill hotfullt (Bengtsson 2009, s.8-9). Likt Anderssons beskrivning om att populism saknar kontinuitet, är det även återkommande för högerpopulismen utifrån att de själva inte företräder specifika samhällsfenomen. Det finns däremot klarhet i deras återupprepade tankegångar om att försvara folket och fosterlandet, samt att den korrupta politiska eliten har svikit folket (Bengtsson 2009, s. 51).

2.2 Definition av variabler

2.2.1 Folket

Det saknas en entydig definition på vilka som inkluderas i begreppet folket, samt vilka som exkluderas från definitionen. En definition av folket utgår ifrån en nationalistisk princip och beskriver människorna inom specifika nationsgränser. Ännu en definition är att det finns en etnisk nationalistisk syn på folket som tar avstamp i att särskilja folkgrupper och att det är den etniska nationaliteten som ingår i folket. Det är främst högerpopulismen som förespråkar en etnisk nationalitet i definitionen av folket, de menar på att exempelvis invandrare inte ska räknas in i begreppet. En gemensam syn som populismen dock har är att folket ska vara en homogen grupp som innehar kunskaper som eliten inte besitter. Sammantaget beskrivs folket ha en viktig roll inom ideologin (Rydgren 2005, s. 13).

2.2.2 Ekonomi

Populismen har en tydlig syn på ekonomin genom att exempelvis vara kritisk till storskalig produktion och internationalisering av ekonomin. Småskalig produktion är istället något som populismen föredrar. En bakomliggande faktor till den kritiska synen är att ekonomi, men också institutioner, till stor del förknippas med eliten som anses vara motståndare till folket (Rydgren 2005, s.14).

2.2.3 Anti-etablissemang

Populismen beskrivs ofta som antidemokratisk, men förespråkare av ideologin vill själva förklara sig som motståndare till det politiska etablissemanget. Ett starkt argument som återkommer i populistiska kretsar är att den politiska makten har tagits ifrån folket och att populisterna ska vara folkets framträdande parti. Det resulterar i att populistiska partier ofta anser att de själva bedriver den enda riktiga och faktiska politiken och att det inte finns några reella motståndare (Rydgren 2005, s. 15).

2.2.4 Invandringspolitik

Inom framförallt högerpopulismen förekommer det ett invandringsmotstånd, som har vuxit sig starkare under de senaste åren. Detta invandringsmotstånd visar sig i högerpopulismens retorik, samt i ideologins syn på människor som inte är födda i det inhemska landet (Bengtsson 2009, s. 51).

2.3 Tabell 1: Analysschema

Uppsatsens konstruerade analysschema utifrån idealtypsanalysen:

Tabell 1

Variabler	Populistiska kännetecken	Ny Demokrati	Sverigedemokraterna
<i>Folket</i>	Beskriver en homogen grupp som har kunskap om verkligheten, vilket den politiska eliten beskrivs sakna	Hur är NyD:s syn på folket?	Hur är SD:s syn på folket?
<i>Ekonomi</i>	Beskriver sig som negativa till internationalisering och centralisering av ekonomin	Hur är NyD:s syn på ekonomin?	Hur är SD:s syn på ekonomin?
<i>Anti-etablissemang</i>	Beskriver sig som motståndare till det politiska etablissemanget och som de sanna representanterna för folket	Hur förhåller sig NyD till det politiska etablissemanget?	Hur förhåller sig SD till det politiska etablissemanget?
<i>Invandringspolitik</i>	Beskriver ett invandringsmotstånd, vilket visar sig i en nationalistisk utgångspunkt	Vilken syn har NyD på invandringspolitik?	Vilken syn har SD på invandringspolitik?

(Rydgren 2005, s. 13-15 & Bengtsson 2009, s. 51)

3 Bakgrund

I följande kapitel kommer Ny Demokrati och Sverigedemokraternas historia att redogöras i syfte att förklara partiernas framväxt och politiska kontext.

3.1 Ny Demokrati

Ny Demokrati var det första högerpopulistiska partiet med stor nationell framgång i Sverige. Partiet grundades av Bert Karlsson och Ian Wachtmeister under år 1990. Redan år 1991 fick partiet 6,7 procent i riksdagsvalet. En avgörande faktor till partiets snabba etablering var att de båda grundarna till Ny Demokrati var välkända av det svenska folket sedan tidigare. De kontextuella faktorerna är också viktiga att belysa för att förstå partiets framväxt och förklara hur partiet kunde genomgå en så snabb etablering. Författaren Jens Rydgren beskriver att det fanns politiska möjlighetsstrukturer, såsom en allmän högervind och en protestdimension inom den svenska politiken under början av 1990-talet, som var gynnsamt för partiet (Rydgren 2005, s. 40-42).

Ny Demokratiska unika framgång förklaras även av deras tydliga målbild, de gick till val med vallöfte om att skapa en förändring inom det svenska politiska systemet (Bergenfors 2023, s. 63). Partiet har beskrivits med sitt politiska budskap som ett missnöjesparti. Det visade sig i huvudsak i partiets kritiska inställning till det politiska etablissemanget och skattesystemet (Lindström 2003, s. 41). Ny Demokrati fick en vågmästarroll efter valet år 1991, men trots att regeringen blev beroende av partiet var samarbetet något som regeringen undvek att diskutera på grund av partiets radikala karaktär (Bergenfors 2023, s. 39-40).

Bert Karlsson valde att avgå år 1993 och ett år senare avgick Ian Wachtmeister. Efter endast en mandatperiod försvann partiet ur riksdagen (Rydgren 2005, s. 85, 87, 89). Flera av de faktorer som beskrevs vara förklaringar till partiets snabba etablering var också anledningar till partiets fall. Ännu en orsak till partiets knappa stund inom politiken berodde på flertalet byten av partiledare under kort tid och det resulterade i en svag organisation. Förekomsten av de högerradikala vindarna inom den svenska politiken skiftade dessutom till en mer vänsterorienterad politik, vilket resulterade i en minskad väljaropinion för partiet (Rydgren 2005, s. 75, 91-94).

3.2 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna beskrivs som ett parti som har existerat långt innan partiets egna uppkomst. Det beror på att de ideologiska strömningarna som Sverigedemokraterna har tagit efter, har existerat i andra tidigare partier (Larsson & Ekman 2001, s.20). De första åren av Sverigedemokraterna präglades partiet av styrelsemedlemmar från tidigare partier, som Bevara Sverige Svenskt (BSS) och Sverigepartiet. Den första partiledaren var Anders Klarström som hade tidigare kopplingar med det nazistiska Nordiska partiet. Även om det förekom en del problematik med styrelsemedlemmar som färgade partiet på ett negativt sätt, fanns det under 90-talet en framgång för partiet. Under denna tid beskrev partiets egna medlemmar sig själva som patrioter (Larsson & Ekman, s. 131-132).

Sedan 1990-talet har omgivningen haft svårigheter att kunna klargöra vilken ideologi Sverigedemokraterna tillhör. Partiet har beskrivits ha inslag av olika ideologier som populism, extrem nationalism och högerextremism. Inom partiet råder sammantaget en bild om att partiet är demokratiskt och antirasistiskt. Samtidigt som partiet sedan 1990-talet har bedrivit allt mindre retorik som innehåller främlingsfientlighet har de fortsatta inslag av det (Larsson & Ekman 2001, s 24-25).

Inför valet 1991 fanns förhoppningar på röster från väljare som var missnöjda med den dåvarande regeringen, samtidigt förväntades det inte att partiet skulle nå riksdagsspårren. Det resulterade dock i att partiet Ny Demokrati fick många av Sverigedemokraternas förväntade röster (Larsson & Ekman 2001, s. 203).

Sedan början av 2000-talet anser Sverigedemokraterna sig själva som ett mittenparti och inte ett direkt högerparti. Det var vid år 2001 som Sverigedemokraterna redogjorde att partiet tog avstånd från tidigare anknytningar med mindre accepterade partier. Sedan år 2005 var Sverigedemokraterna angenäma att bevara den autokratiska samhällsstrukturen, med hårdare straff, samt ordning och reda i samhället. Generella drag som visar på Sverigedemokraternas inslag av populism är att partiet framhåller trygghet och välfärd mot mångkultur och oro (Hellström 2013, s.79).

4 Metod och material

I detta avsnitt kommer det dels lyftas fram studiens avgränsning och dels kommer metoden redogöras samt en förklaring till varför de är bäst lämpade till undersökningen. Vidare kommer även valet av material presenteras.

4.1 Avgränsning

Studien utgår från Ny Demokratis partiprogram från 1991 och Sverigedemokraternas partiprogram från 2005. Anledningen till avgränsningen är att möjliggöra en undersökning av partiprogrammen innan partierna satt i riksdagen. Då Ny Demokrati endast satt i riksdagen 1991-1994, behöver studien begränsas till deras aktiva år i politiken och partiprogrammet från 1991 var även partiets första. Valet av Sverigedemokraternas partiprogram är av samma anledning som för Ny Demokrati, partiprogrammet från 2005 är det sista innan partiets inträde i riksdagen 2010. Valet av avgränsning kan motiveras utifrån att skapa en gemensam utgångspunkt för studiet av det empiriska materialet mellan de två partierna, trots att de studeras under olika tidsperioder. Det ska tilläggas att Sverige vid de olika tidpunkterna påverkas av externa faktorer som kan tänkas prägla partiprogrammen, men det anses dock inte vara problematiskt i studien. Eftersom fokuset i uppsatsen är att studera övergripande ideal och idéer som finns inom partiprogrammen.

4.2 Metod

4.2.1 Kvalitativ analys

För att undersöka studiens empiriska material utifrån de två partiprogrammen används en kvalitativ textanalys. Den kvalitativa analysen möjliggör att studera de idéer och ideologiska karaktärsdrag som framträder i partiprogrammen. Valet av metod kan motiveras, då det möjliggör att helheten i partiprogrammen kan undersökas. Ytterligare en fördel med metoden är att det underliggande budskapet i partiprogrammen kan studeras (Esaiasson m.fl. 2017, s. 211). Boréus & Kohl beskriver att användandet av en textanalys medför en kategorisering i det valda materialet och att textinnehållet därmed kan analyseras på ett konsekvent sätt (Boréus & Kohl 2018, s.50).

4.2.1.1 Idéanalys

Eftersom studien ämnar till att analysera Ny Demokratis och Sverigedemokraternas partiprogram och se vilka karaktärsdrag av populism som finns, blir det centralt att studera partiernas idéer. Det bidrar till att en idéanalys blir ett lämpligt metodval.

Idéanalys är en metod som kan användas inom många olika forskningsområden, men det gemensamma är att metoden utgår ifrån språkets centrala roll. Studie av idéer kan genomföras genom att studera både skrifter och tal (Bergström & Svärd 2018, s. 138-139).

Bergström och Svärd redogör att det finns tre olika sätt att konstruera en idéanalys utifrån, samt att analysens syfte beskrivs vara en avgörande faktor för indelningen. Beskrivande, förklarande och idékritiska analyser utgör de tre kategoriseringarna. Vi har valt att avgränsa vår studie till en beskrivande idéanalys. En beskrivande idéanalys möjliggör att tydligt analysera de idéer som undersöks. Samtidigt som det ämnar att skapa ett vetenskapligt mervärde och det kan uppnås genom att exempelvis jämföra idéer (Bergström & Svärd 2018, s. 140-141). Vilket studien syftar till, genom att studera Ny Demokrati respektive Sverigedemokraternas partiprogram. För att se om partierna visar gemensamma karaktärsdrag av populism eller om det skiljer sig åt.

Samtidigt förekommer det alltid risker med alla former av forskningsstrategier, även för den beskrivande idéanalysen. En risk som en beskrivande idéanalys kan medföra är att det kan uppstå olika tolkningsmöjligheter och därmed en snedvridning av materialet. Det är därmed av stor vikt att redogöra hur analysen har genomförts, samt vilka kategoriseringar som har använts. Samtidigt är det svårt att helt undvika en tolkning av idéinnehållet, vilket bidrar till att argumentation finns som inslag i metoden (Bergström & Svärd, 2018, s. 141). I avsikt att minimera risken med tolkningsmöjligheter, kommer undersökningen kompletteras med en idealtypsanalys.

4.2.2 Idealtypsanalys och operationalisering

Idealtyp är en term som utformades av Max Weber, för att kunna analysera verkliga fenomen utifrån ett konstruerat ideal. Det är därmed nödvändigt att belysa att en idealtyp endast är en framställd modell som ska urskilja utmärkande drag i det som mäts (Bergström & Svärd 2018, s.147-148).

Uppsatsen kommer därmed endast kunna klargöra om det finns drag av populistiska kännetecken inom partierna. Partierna kan tänkas uppfylla karaktärsdrag av populism på olika sätt och viktigt att betona är att partipolitik också kan influeras av flera ideologier. Enbart för att partipolitiken jämförs med en idealtyp, behöver det inte innebära att det är en fullständig förklaring eller kategorisering av partiets politik.

En idealtypsanalys har till fördel att underlätta studiet av materialet. Modellen är även gynnsam vid användandet av flera analysenheter och vid ett omfattande material (Bergström & Svärd 2018, s. 165-166). Valet att använda en idealtypsanalys togs för att dels skapa en avgränsning till uppsatsen och dels för att kunna möjliggöra att populistiska kännetecken studeras systematiskt. Den konstruerade idealtypen utgår ifrån populism.

Sverigedemokraterna och Ny Demokrati har beskrivits uppfylla olika karaktärsdrag av ideologin. Sverigedemokraterna har beskrivits som mer radikal högerpopulistiska medan Ny Demokrati har visat tecken på skattepopulism, samtidigt som de har avvikit från andra populistiska drag (Rydgren 2005, s. 16). Att partierna i tidigare forskning beskrivits uppfylla idealet på olika sätt bidrar till en intressant utgångspunkt för uppsatsen. Tidigare forskning som utgångspunkt, är även en bra grund för att konstruera idealtyper (Esaiasson m.fl 2017, s. 142). Det motiverar valet att använda populism som idealtyp, då det är ett återkommande och aktuellt forskningsområde som de olika partierna tidigare har diskuterats utifrån.

Studien innefattar ett komparativt inslag mellan de olika partierna, samt mellan partierna och idealtypen. Uppsatsens konstruerade analyschema utgör en viktig del i textens operationalisering, eftersom analysenheterna genom schemat tilldelas mätbara variabler som sedan undersöks med det empiriska materialet från Ny Demokrati respektive Sverigedemokraterna (Esaiasson m.fl 2017, s.55). För att kunna studera giltigheten bör även uppsatsens validitet undersökas.

Det finns tre viktiga utgångspunkter för att validitet ska uppnås. En första definition är att den operationella indikatorn ska stämma med den teoretiska beskrivningen. Sedan ska det inte heller finnas några systematiska fel i uppsatsen. Den tredje definitionen av validitet är att det i praktiken mäter det som är syftet att mäta (Esaiasson m.fl 2017, s. 58). För att uppnå en hög validitet i uppsatsen och minimera risken för systematiska fel har studien utgått från samma variabler och frågor för de båda partierna.

Samtidigt kan det förekomma begränsningar i avgränsningen med våra variabler i användningen av idealtypsanalys. Avgränsningen har bidragit till att vi endast har formulerat och studerat fyra stycken variabler. Denna avgränsningen bidrar till att populism som fullständigt fenomen inte studeras, vilket kan påverka uppsatsens begreppsvaliditet. Då en god begreppsvaliditet kräver att de empiriska indikatorerna och studiens begrepp stämmer överens (Esaiasson m.fl 2017, s. 59). Samtidigt är syftet i uppsatsen att studera om det finns populistiska ideal, vilket också motiverar att några exempel som utgör karaktärsdrag för ideologin studeras. Våra fyra variabler som vi har konstruerat är: *folket*, *ekonomi*, *anti-etablissemang* och *invandringspolitik*. De är utvalda då det är tydliga politiska områden som populismen utmärker sig inom (Rydgren 2005, s. 11-15, Bengtsson 2009, s.51).

En svårighet som medföljer arbetet med en idealtypsanalys är att det kan bidra till att placera in material i idealtypen, även om det inte är relevant. Denna problematik kan därmed leda till ytterligare ett validitetsproblem (Bergström & Svärd 2018, s. 166). Uppsatsens syfte med att studera kännetecknen för populismen inom Sverigedemokraterna och Ny Demokrati bidrar dock med en möjlig förskjutning från problematiken, med anledning av att målsättningen inte är att göra en kategorisering utan istället fokusera på karaktärsdrag av ideologin.

4.2.3 Reliabilitet

Ett av kriterierna för att skapa en god textanalys är att ha en hög reliabilitet. I syfte att studien ska genomföras på ett tillförlitligt sätt är det relevant att tydliggöra att undersökningen utgår ifrån ett likartat tillvägagångssätt. Då en studie beräknas uppnå hög reliabilitet när studien har genomförts med en konsekvent prägel (Bergström & Boréus 2018, s. 41-42). Vilket studien har tagit i beaktning genom att utgå ifrån samma variabler i den empiriska analysen för de båda partiprogrammen.

För att kunna visa på att studien innehåller god reliabilitet, är det av vikt att jämföra studiens resultat med tidigare studier, med liknande analys. Om denna uppsats visar på liknande slutsatser som tidigare studier, kan det därmed visa på att uppsatsen innehåller intersubjektivitet (Bergström & Boréus 2018, s. 40- 41). Tidigare studier som genomförts är dels Naser Palanis uppsats "Sverigedemokraterna: Från högerextremister till radikala högerpopulister" och dels Anastasia Avetisovas uppsats "Sverigedemokraterna: ett radikalt högerpopulistiskt parti?".

En viktig distinktion är dock att vi i vår uppsats har valt att studera både Sverigedemokraterna och Ny Demokrati, för att möjliggöra en jämförelse och för att eventuellt skildra olika drag av populism. Det är en skillnad som medvetet skapades när vi konstruerade vår uppsats för att kunna uppnå ett vetenskapligt mervärde.

Ytterligare en viktig faktor för att skapa en god intersubjektivitet i studien är transparens. För att uppnå detta är det av stor vikt att resultaten är välmotiverade. Det kan uppnås genom att exempelvis inkludera citat från det material som ämnas att studera (Bergström & Boréus 2018, s. 40-41). För att möjliggöra detta kommer uppsatsens empiriska undersökning underbyggas med citat från de respektive partiprogrammen.

4.3 Material

Undersökningen fokuserar på två utvalda partier och eftersom det är relevant att utgå från empiriskt material, som benämner populism i avseende på de två partierna, är materialet präglad från den aspekten. Framförallt är det tre böcker som utgör uppsatsens material, dels är det Stieg Larsson och Mikael Ekmans bok "Sverigedemokraterna: Den nationella rörelsen", dels Jens Rydgrens bok "Från skattemissnöje till etnisk nationalism" och sedan Håkan Bengtssons bok "Högerpopulismen: En antologi om Sverigedemokraterna". Anledningen till valet av det empiriska materialet grundar sig i att författarnas böcker är en stor del av den tidigare forskning som finns gällande dels populism som ideologi, samt inslaget av populism inom den svenska politiken (Larsson & Ekman 2001, s. 203), (Rydgren 2005, s.11) och (Bengtsson 2009, s. 7).

I avsikt att undersöka om det finns inslag av populism i Ny Demokrati och Sverigedemokraterna studeras deras partiprogram. Det är Ny Demokratiska partiprogram från 1991 och Sverigedemokraternas partiprogram från 2005, som även benämns som principprogram. Med hjälp av det utvalda materialet som är partiernas egna framtagna partiprogram kan kännetecknen studeras, för att visa på ifall deras partipolitik visar på inslag av populism.

Uppsatsen material kan utvecklas genom att inkludera andra källor, såsom intervjuer eller uttalanden från de båda partierna. För att bidra med mer information till de konstruerade variablerna. Sverigedemokraterna har utöver sina partiprogram även valmanifest, vilket även fanns tillgängligt innan partiets inträde i riksdagen. Det är något som saknas för Ny Demokrati eftersom de endast var aktiva under en kortare period och det finns begränsad information om partiet. Valet till avgränsningen av partiprogram motiveras till att det skapar en likartad utgångspunkt för studiet av de båda partierna. Samtidigt som avgränsning till partiprogrammen även resulterar i att det är partiernas slutgiltiga och officiella politik från de utvalda årtalen. Till skillnad från om sekundära källor hade ingått i uppsatsen och det är ännu en faktor som underlättar analysen.

5 Empirisk analys

I detta avsnitt kommer partiprogrammen från de båda partierna att analyseras separat utifrån uppsatsens konstruerade variabler.

5.1 Empirisk analys av Ny Demokratis partiprogram 1991

5.1.1 Folket

Ny Demokrati uttrycker att det är folket som besitter kunskap och ett politiskt intresse. Det medför att partiet anser att folket behöver ha ett större inflytande och mer kontroll över det politiska systemet och att det inte behövs överförmyndare. En målsättning som partiet beskriver är därmed att statens inflytande behöver minskas och att medborgarnas utrymme bör utökas (Ny Demokratis partiprogram 1991, s.1, 5, 8).

Folket beskrivs också som politiskt engagerade och det uttrycks som viktigt att de politiska frågorna på dagordningen är sådant som medborgarna känner igen, samt att det grundas i en förnuftighet (Ny Demokratis partiprogram 1991, s. 1). Ett tydligt exempel på hur folkets position bör stärkas och det statliga ansvarsutkrävandet utökas är genom partiets förslag: *“Grundlagsfäst individens rätt och möjlighet att hävda sig mot stat och myndigheter”* (Ny Demokratis partiprogram 1991, s. 2). För att stärka medborgarens position inom samhället föreslår partiet även att privatpersoner bör inkluderas i kommunala utredningar och projekt. Ny Demokrati menar att de kunniga medborgarna på så sätt skulle bidra i en större utsträckning i demokratin (Ny Demokratis partiprogram 1991, s. 5).

5.1.2 Ekonomi

Den ekonomiska politiken beskrivs som en viktig del i partiprogrammet. Ny Demokrati uttrycker en negativ inställning till en omfattande offentlig sektor. De föreslår exempelvis att statliga monopol bör avskaffas och att skatterna behöver sänkas (Ny Demokratis partiprogram 1991, s. 2). Ny Demokrati förklarar att det kan bidra till positiva förändringar för individen, genom att ett *“... sänkt skattetryck ökar motivationen för arbetande människor så påtagligt att det är realistiskt att räkna med stora så kallade dynamiska effekter. Ett lågt skattetryck är också en förutsättning för oberoende och personlig frihet”* (Ny Demokratis Partiprogrammet 1991, s. 2).

Förutom att ett sänkt skattetryck kan bidra till ekonomiska vinster för samhället och en personlig frihet för individen, anser partiet att en faktor som kan bidra till bättre och roligare liv för de svenska medborgarna är att införa en mer liberal alkoholpolitik. Ny Demokrati skriver att det kan skapa bättre och billigare förutsättningar för medborgarna att umgås (Ny Demokratis Partiprogrammet 1991, s. 8-9).

5.1.3 Anti-etablissemang

Ny Demokrati lyfter upp att förnuftighet är något som behöver införas i den svenska politiken. De menar att det skulle resultera i att politiken kommer närmare medborgarna och att de med faktisk kunskap om verkligheten kan få ett ökat inflytande. De skriver:

“Sunt förnuft vill vi få in i politiken genom att själva ställa upp med kandidater som arbetat i den verklighet där endast förnuftiga åtgärder kan nå framgång. Det duger alltså inte med en rent politisk och/ eller facklig bakgrund. Sverige behöver en ny modell och då behövs bland annat en ny sorts politiker”

(Ny Demokratis partiprogram 1991, s. 1).

Partiet skriver även att hela den svenska politiken behöver förändras, med tydliga förslag på reformering av det politiska systemet och av grundlagen. De föreslår exempelvis separata val till riksdagen och regeringen (Ny Demokratis partiprogram 1991, s.1). Förutom att partiet beskriver att det behövs nya representanter för folket och förslag att ändra stadgan av det politiska systemet, uttrycker partiet att direktdemokrati bör appliceras i en större grad, genom folkomröstningar. Implementeringsprocessen och verkställandet av den svenska politiken beskrivs även behöva förändras genom att reducera den offentliga förvaltningen och att tidigare forskning och samhällsplanering bör ifrågasättas (Ny Demokratis partiprogram 1991, s.1-2, 5).

Samtidigt framgår det i partiprogrammet att de ställer sig positiva till överstatligt samarbete eftersom det skriver: *“Sverige skall omgående söka fullt medlemskap i EG”* (Ny Demokratis partiprogram från 1991, s. 3).

5.1.4 Invandringspolitik

I partiprogrammet skriver Ny Demokrati att de vill förändra Sveriges flyktingpolitik och U-hjälp, genom att prioritera närliggande länder (Ny Demokratis partiprogram 1991, s. 4). Flyktingpolitiken beskrivs även ha en nära koppling till ekonomi, då partiet föreslår: *“Ge lån i stället för bidrag. Det skulle stärka landets ekonomi, motverka rasism och ge invandrarna själva större självkänsla”* (Ny Demokratis partiprogram 1991, s. 4).

5.2 Empirisk analys av Sverigedemokraternas partiprogram 2005

5.2.1 Folket

I partiprogrammet framkommer det vikten av att beakta individers rättigheter och skyldigheter eftersom *“..respekten för dessa rättigheter en förutsättning för fred, frihet och rättvisa”* (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 8). Samtidigt beskriver Sverigedemokraterna att: *“Med varje rättighet ska dock följa en skyldighet”* (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 8). Sverigedemokraterna framställer folket som den egentliga aktören som ska utöva makt. Detta synliggör Sverigedemokraterna genom deras förslag: *“All makt ska utgå från folket”* (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 9).

Sedan finns det inslag av att Sverigedemokraterna anser att folket endast är svenskar, som beskrivs utifrån: *“Sverige är svenskarnas land [...] Sverige är den enda plats på jorden där vi har en absolut rätt att verka och kan utveckla vår egen särart och identitet”* (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 7). Målsättningen beskrivs därför vara en homogen befolkning.

5.2.2 Ekonomi

Sverigedemokraterna menar att det är viktigt att äganderätten bevaras genom: *“En ansvarsfull, reglerad marknadsekonomi, byggd på långsiktighet och ekologiskt tänkande, är självklar”* (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 10). Sedan nämner partiet en målsättning att företag ska stanna inom Sveriges gränser och det beskrivs att decentralisering är nödvändigt i detta avseende. Sverigedemokraterna menar på att kunna skapa en god ekonomi är genom *“...småföretagande och decentralisering...”* (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 10).

Vidare anser Sverigedemokraterna att svenska företag ska bevaras inom nationens gränser och att det finns "... ett nationellt intresse av att ägandet av svenska företag stannar inom Sverige..." (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 10).

5.2.3 Anti-etablissemang

Inom partiprogrammet framkommer det att Sverigedemokraterna anser att varje nationalitet, eller som partiet själva uttrycker, att folket rationellt kan handla utifrån sina egna intressen vilket förklaras genom deras förslag: "*Grundtanken bakom hävdandet av suveränitetsprincipen är att varje folk bäst känner sina egna intressen och därför också bäst kan värna om dessa*" (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 7). Vidare visar Sverigedemokraterna att överstatliga samarbeten sällan leder till den önskade effekten och att de därmed bör upphävas, de uttrycker: "*Historien har visat att överstatliga organ sällan består i längden, och att de splittrar snarare än knyter medlemsländerna närmare varandra*" (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 7).

I SD:s partiprogram lyfts det även fram att "... beslut bör fattas på lägsta möjliga nivå, varför kommunerna, som mindre politiska enheter med visst mått av självstyre, fyller en viktig funktion" (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 8). I Sverigedemokraternas partiprogram förekommer idéer om att införa direktdemokrati i det politiska etablissemang och mer exakt att de "... förespråkar en klassisk demokratimodell, med inslag av brukar- och direktdemokrati..." (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 9).

5.2.4 Invandringspolitik

Det beskrivs i partiprogrammet att enskilda kulturer hotats som följd av globaliseringen. Sverigedemokraterna värnar om den nationalistiska principen och vill därmed förhindra tänkbara hot mot den nationalistiska principen, de menar att dem "... allvarligaste hoten mot den nationalistiska principen är invandring, överstatlighet och imperialism" (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 6).

I partiprogrammet beskriver Sverigedemokraterna att den nationalistiska principen ska vara en målsättning och därför *“...måste invandringen hållas på en sådan nivå att den inte i grunden förändrar befolkningssammansättningen på så vis att etniska enklaver uppstår”* (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 6). Inom partiprogrammet nämns det att kulturimperialism anses vara ett hot mot den nationalistiska principen. Sverigedemokraternas ståndpunkt är att nationens gränser förändras och *“... då flera nationer lever och verkar inom samma politiska gränser, kan principen kränkas om ett folk styrs av ett annat folk ”* (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 6).

6 Resultat

Nedan kommer resultatet från de båda partierna sammanfattas utifrån det tidigare formulerade analys-schemat. För att skapa en överblick över partiernas idéer och kännetecken. Vidare kommer studiens resultat att presenteras utifrån vardera partiprogram med inkludering av tidigare forskning inom variablerna. Sedan avslutas kapitlet med en jämförelse mellan partierna.

6.1 Tabell 2: Resultat av idealtypsanalys

Tabell 2

Variabler	Populistiska kännetecken	Ny Demokrati	Sverigedemokraterna
<i>Folket</i>	Beskriver en homogen grupp som har kunskap om verkligheten, vilket de anser att den politiska eliten saknar	Saknar definiering av demos Folket är i centrum Medborgaren besitter kunskap och sunt förnuft som eliten saknar	Nationalistisk utgångspunkt, beskriver ett homogent folk Beskriver medborgarens rättigheter och skyldigheter
<i>Ekonomi</i>	Beskriver sig som negativa till internationalisering och centralisering av ekonomin	Vill minska den offentliga sektorn och sänka skatter Stora och små företag lyfts upp som viktiga.	Negativ inställning till internationalisering av ekonomin
<i>Anti-etablissemang</i>	Beskriver sig som motståndare till det politiska etablissemang och som de sanna representanterna för folket	Förespråkar direktdemokrati Tydliga motståndare till etablissemang Folkets representanter Positiva till EG	Förespråkar direktdemokrati Förkastar inte det politiska systemet men vill se mer kommunalt styre Negativ till överstatliga organisationer
<i>Invandringspolitik</i>	Beskriver ett invandringsmotstånd, vilket visar sig i en nationalistisk utgångspunkt	Stark koppling mellan invandring och ekonomi	Nationalistisk utgångspunkt, externa kulturer ses som hot mot den svenska kulturen och en homogen svensk befolkning

6.1 Resultat av Ny Demokratis partiprogram 1991

I Ny Demokratis partiprogram beskrivs folket besitta en viktig roll i samhället och det medborgerliga fokuset anses som en viktig prioritet i den svenska politiken. Partiet påstår i programmet att medborgarens position i samhället och i politiken kan stärkas på flera olika sätt, för att ta vara på medborgarnas politiska intresse och deras kunskap om verkligheten (Ny Demokratis partiprogram 1991, s.1). Den syn på folket som Ny Demokrati presenterar i partiprogrammet kan delvis liknas vid uppsatsens konstruerade idealtyp om variabeln. En tydlig likhet är att folket beskrivs sitta på det sunnda förnuftet och den faktiska kännedomen om verkligheten, vilket den politiska eliten beskrivs sakna. Folket anses även avskilt från politiken och eliten. Ytterligare ett tecken som bidrar till att partiet passar in i den populistiska idealtypen är att partiet beskriver sig försvara folket, och att partiet är folkets främsta företrädare (Rydgren 2005, s. 13-14).

Vidare i partiprogrammet uttrycker Ny Demokrati en märkbar ekonomisk inriktning. Av målsättningen att minska statens inblandning inom den ekonomiska politiken och en minskad offentlig sektor. Sänkta skatter lyfts även upp som en viktig strategi i partiets politik och det beskrivs ha en stark koppling till personlig frihet (Ny Demokratis partiprogram 1991, s. 2). Det stämmer bra överens med den populistiska synen på ekonomi. Karaktärsdrag för populism är den negativa inställning till centralisering av ekonomin. Däremot skildrar Ny Demokrati inte populismens negativa syn på storskalig produktion (Rydgren 2005, s. 14). I stället lyfter de fram att både små och stora företag är av hög prioritet för utvecklingen av Sveriges ekonomi (Ny Demokratis partiprogram 1991, s. 2). Utifrån det framstående ekonomiska fokuset inom partiet har det delvis beskrivits som ett skattepopulistiskt parti (Rydgren 2005, s. 8-9).

Ny Demokrati beskriver sig i partiprogrammet som motståndare till det politiska etablissemanget. I partiprogrammet uttrycker de tydliga förslag till en möjlig reformering av det politiska systemet. Med målsättningen att medborgarna ska återfå inflytande, nya politiker, samt en förändring av valsystemet med fler direktdemokratiska inslag och en minskad offentlig förvaltning (Ny Demokratis partiprogram 1991, s. 1-5). Detta stämmer in med det förhållningssätt som populistiska partier tenderar att ha mot det politiska etablissemanget, de beskriver sig som opposition till det och som folkets röst. Samt populismens ideal med mer direktdemokrati (Rydgren 2005, s.12, 15).

De invandringskritiska tendenser som finns inom Ny Demokratis partiprogram har en tydlig koppling till ekonomi. Där invandringens kostnader ställs mot skattesänkningar (Rydgren 2005, s. 60). Partiets förslag till att staten bör ge lån till invandrare istället för att ge bidrag, visar på det tydliga ekonomiska fokuset (Ny Demokratis partiprogram 1991, s.4). Författaren Jens Rydgren beskriver även att det fanns en avsaknad inom partiet av den så kallade etno-pluralistiska doktrinen, som innebär att olika etniciteter bör vara åtskilda (Rydgren 2005, 9, 17). Vilket kan förklara att det inte fanns något märkbart motstånd till invandring inom partiet som är ett förekommande karaktärsdrag till högerpopulism (Bengtsson 2009, s.51). Samtidigt ansåg Ny Demokrati att U-hjälpen behövde anpassas och att Sveriges grannländer skulle prioriteras (Ny Demokratis Partiprogram 1991, s. 4). Det visar också på en prioritering av olika folk, vilket Rydgren beskriver kan visa på tecken på en mjuk främlingsfientlighet (Rydgren 2005, s. 63-64).

6.2 Resultat av Sverigedemokraternas partiprogram 2005

I partiprogrammet framgår det att folket är en viktig del i samhället och att individers intressen bör ha hög prioritet. Det beskrivs att individernas intressen framförallt bör motsvara nationens intressen i stor utsträckning och respektera skyldigheterna som följs av individernas rättigheter (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 8).

Sverigedemokraternas framställning av folket motsvarar inte den direkta definitionen som Rydgren beskriver, med att det förekommer en korrupt elit, men däremot beskrivs det att makten ska erhållas av folket som kan urskilja karaktärsdrag av populism (Rydgren 2005, s. 13). I Sverigedemokraternas partiprogram menar partiet att det är svenskar som anses vara folket (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 8). Detta är karaktärsdrag av populism, utifrån att särskilja människor emellan nationer (Rydgren 2005, s. 13).

Vidare framkommer det i partiprogrammet att ekonomiska verksamheter bör vara inom Sveriges gränser och att förslag på en grad av decentralisering, vilket innebär att förflytta makten till flera aktörer (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 10).

Till viss del förekommer det kännetecknen av populistisk syn på ekonomi, det främsta karaktärsdraget är partiets förslag med att ta avstånd till internationell ekonomi. Det kan urskiljas i partiprogrammet som visar på en attityd till att Sveriges företag ska stanna inom nationsgränserna (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s.10) Vilket kan visa på inslag av populismens kännetecken på kritisk inställning till internationella samarbeten i ekonomisk karaktär (Rydgren 2005, s. 14).

Sverigedemokraterna synsätt på det politiska etablissemang framgår att det finns en negativ syn på en överstatlig organisation med att det endast förekommer missförhållanden med maktbalansen. Det förekommer ingen tydlig bild av att det politiska etablissemang i Sverige ska förkastas. Däremot finns inslag av att vardera nationalitet har förmågan att handla för sig själv än i en gemenskap. Det finns en idé i Sverigedemokraternas partiprogram med att kommunerna bör få mer handlingsutrymme, vilket kan likna inslag av populistisk syn på det politiska etablissemang (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 7). Det finns inom partiets egen tolkning, att makten bör hamna på kommunnivå som visar på likheter med populismens idé om att folket har fråntagits makten av den korrupta eliten (Rydgren 2005, s. 15).

Ytterligare framgår det i partiprogrammet att det förekommer en särskiljning mellan olika nationaliteter och en överhängande negativ inställning till övriga kulturer än den svenska. I partiprogrammet beskrivs att globaliseringen har en negativ inverkan på den svenska kulturen och anses vara ett hot mot den nationella principen (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 6). Detta stämmer överens med tidigare definition av invandringspolitik, med att det finns ett motstånd dels till invandring och dels det negativa synsättet till annan kultur som inte omfattar den inhemska (Bengtsson 2009, s. 51).

6.3 Jämförelse mellan Ny Demokrati och Sverigedemokraterna

Studien av de båda partiprogrammen visar på att det förekommer olika syn på folket hos partierna. Båda partierna har dock medborgaren och individens intresse som utgångspunkt i sina partiprogram (Ny Demokrati 1991, s. 1, Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 8). Att folket ska besitta makten är även ett tydligt kännetecken från populismen (Rydgren 2005, s. 13). Däremot framställs det tydligare drag av populism i Ny Demokratiska partiprogram, som beskriver att det finns bristande kunskap hos eliten. Partiet menar att folket är mer lämpliga att sitta på makten med anledning av att de förklaras vara mer kompetenta. Sverigedemokraterna beskriver inte att det förekommer en eliten som är korrupt, däremot förespråkar att det är folket som ska erhålla makten. Samtidigt bidrar Sverigedemokraterna med en tydligare definition av medborgarens rättigheter och skyldigheter, samt att det är framförallt svenskarna som utgör folket med en nationalistisk princip. Till skillnad från Ny Demokrati som inte definierar demos lika tydligt (Ny Demokrati 1991, s. 1, Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 8).

Ny Demokrati visar samtidigt på tydliga populistiska kännetecken inom ekonomi. Partiet beskriver i programmet en tydlig ekonomisk inriktning, och beskrivs som skattepopulistiskt parti (Rydgren 2005, s. 8-9). Ny Demokrati redogör i programmet att målsättningen är att tydligt minska den offentliga sektorns inblandning i Sveriges ekonomi och att den personliga friheten därigenom också kommer att öka (Ny Demokratiska partiprogram 1991, s. 2) En mindre statlig kontroll är något som Sverigedemokraterna i sitt partiprogram inte föreslår på samma sätt, de beskriver istället att målsättningen är en reglerad marknadsekonomi (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s.10). Vilket Jens Rydgren beskriver som att Ny Demokrati visar på mer nyliberala drag, till skillnad mot Sverigedemokraterna som istället anser att staten ska besitta en viktig roll i ekonomin (Rydgren 2005, s. 125).

Ytterligare en skillnad mellan partierna i den ekonomiska politiken är att Sverigedemokraterna beskriver att svenska företag bör stanna inom nationsgränserna och att de därmed är motståndare till en internationaliserad ekonomi (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s.10). Vilket stämmer överens med den klassiska populistiska synen som är negativ till storskalig produktion (Rydgren 2005, s.14).

Det är inte något som Ny Demokrati beskriver, eftersom de anser att både små och stora företag har en viktig roll i den svenska ekonomin (Ny Demokratis partiprogram 1991, s. 2). Det visar på att de båda partierna skildrar olika karaktärsdrag av populism inom variabeln.

I variabeln invandringspolitik lyfter Ny Demokrati att begränsat stöd ska erhållas till länder som har ett långt geografiskt avstånd från Sverige och att U-hjälp ska prioriteras till länder med geografisk närhet till Sverige. Det finns även en tydlig sammanvävningen mellan ekonomi och invandringspolitik inom partiprogrammet (Ny Demokratis partiprogram 1991, s. 4). I Sverigedemokraternas partiprogram beskrivs att den svenska kulturen är central i samhället och det förekommer en negativ inställning till övriga kulturer. Det beskrivs genom att partiet återkommande gånger förklarar att den nationalistiska principen ska bevaras och kan riskeras att hotas av externa kulturer vid invandring (Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 6).

Utifrån analysen av partiprogrammen och med hjälp av variabeln invandringspolitik, visar Sverigedemokraternas partiprogram främst på inslag av radikal högerpopulism. Partiprogrammet från Ny Demokrati skildrar inte lika tydligt drag av populism inom invandringspolitiken. Detta förklaras även av Rydgren, genom att Ny Demokrati beskrivs ha en mild främlingsfientlighet (Rydgren 2005, s. 63-64). Ny Demokrati beskrivs även sakna drag av den etno-pluralistiska doktrinen, som är en tydlig nationalistisk idé som innebär att människor från olika etniska grupper bör vara åtskilda (Rydgren 2005, s. 9, 17). Däremot visar Sverigedemokraternas tydligare drag av etnopluralistiska doktrinen, då partiet beskriver att annan kultur än den svenska anses ha negativ inverkan på det svenska samhället (Bengtsson 2005, s. 51, 199).

Det finns både likheter och skillnader i synen mellan Ny Demokrati och Sverigedemokraterna utifrån de båda partiernas syn på det politiska etablissemanget. En likhet som de båda partierna har är att de formulerar att folket har fräntagits makten och att den politiska eliten beskrivs som korrupt (Ny Demokratis partiprogram 1991, s. 1, 5, Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 7). Samtidigt beskriver Ny Demokrati mer radikala förslag på förändringar och påstår att en hel reformering krävs av det svenska politiska systemet. De föreslår dessutom mer riktade åtgärder än vad Sverigedemokraterna gör i sitt partiprogram, på hur medborgare ska involveras i politiken och insatser som partiet vill göra för att reformera det politiska systemet (Ny Demokratis partiprogram 1991, s. 1-5).

Ytterligare en skillnad är att Sverigedemokraterna beskriver sig själva som negativt inställda till överstatliga organisationer, vilket Ny Demokrati inte uttrycker i sitt partiprogram, eftersom partiet argumenterar för ett fullt medlemskap i dåvarande Europeiska Gemenskapen. En likhet mellan partierna är dock inställningen till att införa fler direktdemokratiska inslag i politiken (Ny Demokrati partiprogram 1991, s. 1, 3 & Sverigedemokraternas principprogram 2005, s. 9). Detta förtydligar att partierna anser att folket ska sitta på mer makt till skillnad mot den politiska eliten, genom att införa fler folkomröstningar. Vilket också visar på ytterligare ett kännetecken av populism hos de båda partierna (Rydgren 2005, s. 12).

7 Slutsats och vidare forskning

Har det förekommit populistiska ideal inom Ny Demokrati och Sverigedemokraterna?

Efter att ha studerat partiprogrammen dels separat och dels komparativt, visar resultatet att det har förekommit populistiska ideal inom Ny Demokrati och Sverigedemokraterna. En intressant slutsats av studien är att partierna visar olika kännetecken inom de konstruerade variablerna.

Vilka varianter av populistiska ideal har förekommit inom partierna?

Utifrån frågeställningen kan både likheter och skillnader urskiljas mellan den konstruerade idealtypen utifrån populism och de två partierna. Vissa populistiska ideal som partierna visar är olika märkbara, men partierna har visat på tendens av populism inom de fyra variablerna. Det framkommer att Ny Demokrati visar på tydligare populistiska drag inom *anti-etablissemang* och *ekonomi* till skillnad mot Sverigedemokraterna som istället inom *invandringspolitiken* skildrar tydligare ideal. Partierna skildrar även variabeln *folket* på olika sätt. Ny Demokrati beskriver folkets sunda förnuft och den politiska eliten som korrupt, vilket är tydligt populistiskt drag. Medan Sverigedemokraterna definierar folket från en nationalistisk princip, vilket ger partiet en mer radikal karaktär till skillnad mot Ny Demokrati.

Vår slutsats är att partierna har uppvisat olika ideal av populism, vilket ger stöd till Jens Rydgrens tidigare beskrivning av partierna. Speciellt Rydgrens utmärkande formulering med att Sverigedemokraterna anses vara ett radikalt högerpopulistiskt parti, medan Ny Demokrati kan ses som en hybrid mellan skattepopulism och radikal högerpopulism. Rydgrens slutsats motiverar även denna studiens resultat och kan ses som en förklaring till skillnaderna i de karaktärsdrag av populism som studien har funnit.

Uppsatsen har bidragit med en jämförelse mellan Ny Demokrati och Sverigedemokraterna och populismen som idealtyp. Efter att ha tagit del av den tillgängliga forskningen och materialet som finns inom ämnet står det klart att Ny Demokrati och Sverigedemokraterna har visat på olika drag av populism. Med anledning av studiens resultat kan vidare forskning innebära att studera dessa två partier med ytterligare idealtyp, radikal högerpopulism, eftersom det är inom denna inriktning av populism som dessa partier främst skiljer sig åt.

Litteraturförteckning

- Andersson, Christian. 2010. "Populism och journalistik - stadigt sällskap eller tillfällig bekantskap?" *Statsvetenskaplig tidskrift*. Vol 12 nr 3. s. 271-287.
<https://journals.lub.lu.se/st/article/view/8219/7355> (Hämtad 2023-12-04).
- Avetisova, Anastasia. 2015. "Sverigedemokraterna: ett radikalt högerpopulistiskt parti?: En idealtypsanalys av Sverigedemokraternas principprogram 2011".
<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:849495/FULLTEXT01.pdf> (Hämtad: 2023-12-06)
- Bengtsson, Håkan 2009 (red). "Inledning" i, *Högerpopulismen: En antologi om Sverigedemokraterna*. s. 5-10
- Bengtsson, Håkan 2009. "Högerpopulismens kärna" i, Bengtsson, Håkan (red). *Högerpopulismen: En antologi om Sverigedemokraterna*. s.43-58
- Bergström, Göran – Svärd, Per-Anders. 2018. "Idé och ideologianalys" i Bergström, Göran - Boréus, Kristina (red.), *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur. s. 133- 176.
- Bergström, Göran – Boréus, Kristina (red.). 2018. "Samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys" i *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur. s. 17-48
- Boréus, Kristina – Kohl, Sebastian. 2018. "Innehållsanalys" i Bergström, Göran - Boréus, Kristina (red.), *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur. s. 49-92
- Bergenfors, Mats. 2023. *Svensk 1990 tals politik med Ny Demokrati : ett ideologiskt parti av sin tid eller en anomalia?*.
<https://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1775000/FULLTEXT01.pdf> (Hämtad: 2023-12-06)
- Esaiasson, Peter – Giljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Towns, Ann – Wängnerud, Lena, 2017. *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts juridik.
- Hellström, Anders. 2013. "Varför vi älskar att hata Sverigedemokraterna", *Tidskrift för samhällsanalys*, nr 2, s.69-99.
<http://mau.diva-portal.org/smash/get/diva2:1398260/FULLTEXT01.pdf> (Hämtad 2023-12-06)
- Lindström, Martin. 2003. "Skånes Väl: De skånska regionalisternas möte med de svenska nationalisterna". *Statsvetenskaplig tidskrift*. Årgång 106, nmr 1.

Larsson, Stieg – Ekman, Mikael. 2001. *Sverigedemokraterna: Den nationella rörelsen*. Stockholm: Ordfront

Mudde, Cas. 2022. *Ytterhögern i dag*. Lund: Studentlitteratur

Ny demokrati partiprogram. 1991. <https://snd.gu.se/sv/vivill/party/nd/v/1991>

Palani, Naser. 2011. Sverigedemokraterna: Från högerextremister till radikal högerpopulister. <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:433677/FULLTEXT02.pdf> (Hämtad 2023-12-06)

Rydgren, Jens. 2005. *Från skattemissnöje till etnisk nationalism: Högerpopulism och parlamentarisk högerextremism i Sverige*. Lund: Studentlitteratur

Sannerstedt, Anders – Bjurulf, Bo – Trygg, Sanna. u.å. “populism”, *Nationalencyklopedin*. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/populism> (hämtad 2023-12-04).

Sverigedemokraternas principprogram. 2005. <https://snd.gu.se/sv/vivill/party/sd/c/2005>